

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Postboks 1025 Sentrum, 0104 Oslo

Telefon 21 02 34 00

Telefaks 21 02 34 01

Besøksadresse Tollbugata 35

Kontingentkonto 8380 08 68621

Bankkonto annet 8380 08 68605

post@forskerforbundet.no

www.forskerforbundet.no

Foretaksnr 971 422 505

Deres ref: 14/3947

Vår ref: 116234

Vår dato: 17.11.2014

Høringsuttalelse - forslag om endringer i forskrift om opptak til høyere utdanning (skjerpet karakterkrav i matematikk for lærerutdanningen)

Vi viser til utsendt forslag om endringer i forskrift om opptak til høyere utdanning. Forskerforbundet oversender med dette sitt innspill til endringsforslaget.

Forskerforbundet støtter tiltak med formål å heve kvaliteten i høyere utdanning, og skjerpede karakterkrav kan være et riktig virkemiddel i dette. Vi mener imidlertid at skjerpet karakterkrav eventuelt bare må innføres overfor studentene som skal ha fordypning i matematikk. Forskerforbundet støtter derfor ikke innføring av et skjerpet karakterkrav for alle lærerutdanningene:

1. Det skjerpede karakterkravet vil føre til færre kvalifiserte søkere og det kan dermed bli enda vanskeligere å nå målet om flere faglærte lærere i skolen.
2. Ikke alle som gjennomfører en lærerutdanning skal bli matematikklærere og det skjerpede kravet kan derfor føre til at vi går glipp av lærertalenter i andre fag.

Dette er et problem for skolene og myndighetene, men vil ha negative konsekvenser for hele samfunnet. Vi vil særlig fraråde å innføre skjerpede karakterkrav for lærere i 5-10-utdanningen som ikke skal undervise i matematikk og realfag fordi det medfører at vi mister gode lærertalenter.

I tilknytning til Regjeringens strategi i *Lærerloftet* vil vi minne om at studentenes motivasjon for å gå inn i læreryrket er like viktig som gode karakterer for om vi utdanner gode lærere framtiden.

Skjerpede karakterkrav gjør det vanskelig å møte behovet for nye lærere

Forslaget om skjerpede karakterkrav kommer på samtidig som det anslås at Norge vil trenge 40-65.000 nye lærere fram mot 2025-30. Det blir ikke lettere å nå målet med en obligatorisk masterutdanning for alle lærere. Det er grunn til å tro at antallet kvalifiserte søkere vil avta med et skjerpet karakterkrav i matematikk, og at det også får konsekvenser for antall uteksaminerte lærerkandidater. Tall fra Samordna opptak ser ut til å vise at omtrent en tredel av 1-7-studentene ikke oppfyller et firekrav.

Selv om frafallstallet skulle gå noe ned som følge av høyere inntakskvalitet, vil dette neppe veie opp for antallet færre studenter. Tall fra 5-10-utdanningene ved store lærersteder som HiOA og HiB viser at de fleste som studerer matematikk i 5-10-utdanningene allerede oppfyller kravene, men de som studerer andre fag er mer lik

1-7-studentene. Innføring av firerkrav i matematikk ved opptak til 5-10-utdanningen vil derfor ikke føre til at matematikklærerne nødvendigvis har en sterkere faglig bakgrunn, men det vil føre til lavere opptak og dermed færre lærere i andre fag (som da «til gjengjeld» har bedre forkunnskaper i matematikk). Et betimelig spørsmål vil da være om det er nødvendig for f.eks. norsklærere å være gode i matematikk.

Innføring av skjerpet karakterkrav vil mest sannsynlig medføre at skolene må bruke flere ufaglærte lærere.

Skjerpete karakterkrav gir risiko for å miste lærertalenter

Skjerpet karakterkrav i matematikk innebærer en risiko for at ellers gode lærertalenter blir stoppet allerede ved inntaket til lærerstudiet. Det er flere egenskaper ut over gode kunnskaper i matematikk en god lærer bør besitte; egenskaper som er viktig å ha i et lærerkollegium. Å utvikle seg fra student til å bli gode lærere som gir god undervisning krever en helhetlig utvikling der man kan reflektere og gjøre kloke valg for å ivareta de komplekse funksjonene som undervisning representerer. Læring for kompetanseutvikling er mangesidig og helhetlig, og verken generelle studiepoeng som grunnlag for opptak eller generell intelligens kan sikre de kvalifikasjoner som trengs for læreryrket, selv om dette er noen av grunnpilarene i utviklingen av læringsbaner. Det aller viktigste er kanskje motivasjonen og vilje til å lære.

En mer allsidig inntaksordning er følgelig på sin plass. Forskerforbundet foreslår at det innføres en intervjuordning av aktuelle søkere i stedet for et generelt skjerpet karakterkrav i matematikk. Det kan også medvirke til å redusere frafallet til studiet.

Innfør differensierte opptakskrav

Innføring av firerkrav i matematikk ved opptak til 5-10-utdanningen vil føre til lavere opptak og dermed færre lærere i andre fag. På 5-10-utdanningen bør følgelig ikke et slikt krav innføres generelt, men eventuelt begrenses til å være et krav for de som skal studere matematikk.

På 1-7-utdanningen skal alle i prinsippet bli matematikklærere i et eller annet omfang, og det er faglig sett mer gunstig om det her innføres firerkrav. Det kan imidlertid som nevnt hende at konsekvensene for opptakstallene blir så store at en bør vente med det. Det er fortsatt mulig for studenter å velge andre fordypninger enn matematikk. Også her kan man dermed differensiere og kreve at de som velger matematikk må ha karakter 4 og de som velger annen fagretning karakteren 3.

Forkurs må utredes nærmere før det igangsettes

Tanken om et forkurs for søkere med for lav karakter i matematikk fra videregående skole, bygger på en oppfatning om at får du mer av den samme undervisningen, kan du forbedre deg. Imidlertid kan en stille spørsmål om det er pedagogisk riktig å gjøre dette. Lærerutdannere i matematikk har lang erfaring med at studentene opplever matematikkundervisningen i lærerutdanningen på en helt annen måte enn hva de har erfart fra tidligere skolegang. Mange studenter sier de gjennom undervisningen blir kvitt angsten for matematikk, får mer selvtillit i faget og blir mer motivert for faget. Forskerforbundet er følgelig svært skeptisk til at det skal avsettes ressurser til forkurs. Det er mer fruktbart at midlene øremerkes til lærerutdanningen i matematikk slik at ressursene i disse kursene økes. Ressursene kan benyttes til ulike tiltak, f.eks. tid til individuell rettleiding.

Lærerutdannere i Norge viser til at matematikk er mer enn pugg, memorering, formler og prosedyrer (Hinna & Lysøe, 2012). En ensidig opplæring på et forkurs for å gi bedre matematikkunnskap vil kunne føre til at man gir et bestemt inntrykk av hva matematikk er. Dette vil stå i motsetning til lærerutdannernes oppfatning av matematikk og gå på tvers av hva Retningslinjer for Grunnskolelærerutdanningen 1.-7 sier at matematikk er:

De (studentene) må kunne se på matematikk som en skapende prosess og kunne stimulere elevene til å bruke sine kreative evner... Videre kreves matematikkfaglig kunnskap som er særegen for lærerprofesjonen (s. 33).

Forskerforbundet mener derfor at et eventuelt forkurs må utredes bedre.

Med vennlig hilsen
Forskerforbundet

Petter Aaslestad
Leder

Hilde Gunn Avløyp
Generalsekretær

Kopi: Unio